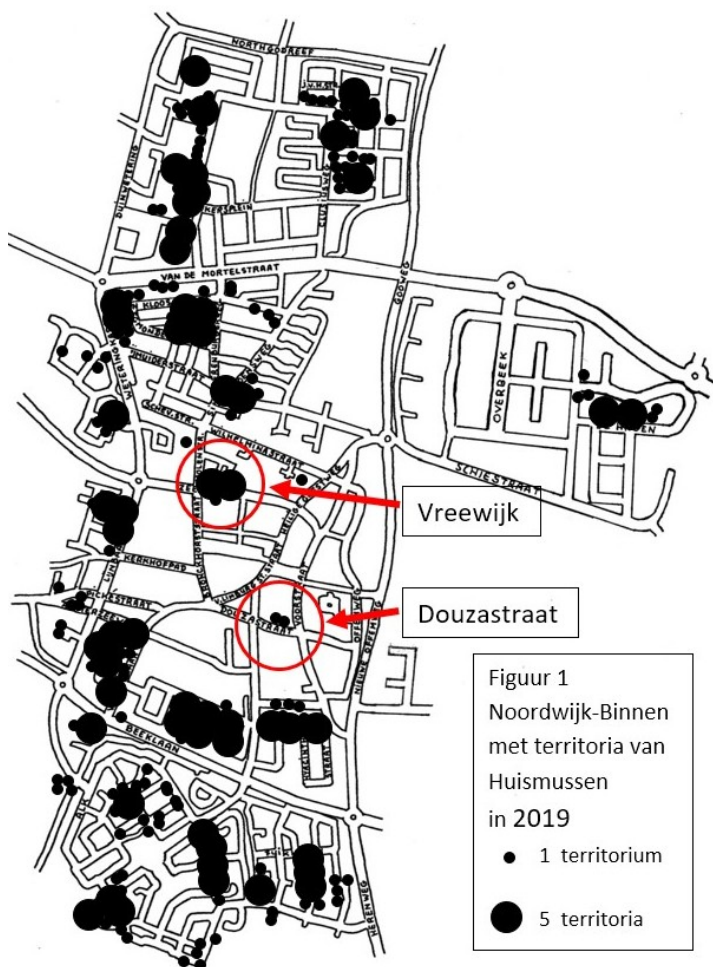

De Huismus in Noordwijk-Binnen in 2019

Hein Verkade

In het voorjaar van 2019 is de bebouwde kom van Noordwijk-Binnen voor de vierde keer geïnventariseerd op het voorkomen van de Huismus (*Passer domesticus*). De methode is vrijwel gelijk aan die in voorgaande jaren. Fietsend en lopend zijn alle territorium-indicerende vogels genoteerd. Zowel de voor-als de achterzijde van de huizen zijn twee keer geteld. Ook dit jaar werd eind maart gestart in de wijk Boerenburg en eindigde de telling een maand later in het Vinkeveld. In 2014 werd de aandacht wat meer op nest bezoekende vogels gericht (Verkade 2015). Dit was in 2019 nog sterker het geval. Tjilpende mannetjes in een struik zijn steeds vaker gevolgd tot hun waarschijnlijke nestplek.

Net als in 2014 waren de telomstandigheden gunstig. Zowel in maart als in april lag de temperatuur ruim boven het gemiddelde voor die maanden, scheen de zon vooral in April uitbundig en liet ook de wind het veelal afweten (Bron: KNMI). Hierdoor konden veel ochtenden benut worden om te tellen.

Resultaten

In totaal werden 404 territoria van de Huismus genoteerd (figuur 1). Dit betekent wederom een toename, dit keer met 20% ten opzichte van de vorige telling vijf jaar

geleden. In de nieuwe wijk Boechorst, die in 2014 aan het inventarisatiegebied werd toegevoegd, verdubbelde het aantal bijna, van 8 naar 15 territoria.

De toename is te danken aan de veel hogere aantallen in de wijken Boerenburg/Middengebied in het noorden en de Bloemenbuurt in het zuiden. In het oude centrum en het Vinkeveld bleef de stand ongeveer gelijk. In de oudere nieuwbouwwijk ten noorden van het centrum daalde het aantal territoria (figuur 2 en 3).

Het aantal Huismussen in het centrum is sinds de start van de tellingen in 2004 stabiel gebleven. Opvallend is de toename in het nieuwbouwwijkje 'Vreewijk', middenin het centrum. Het aantal territoria steeg er van drie in 2014 naar elf in 2019. Dit is waarschijnlijk te danken aan het braakliggende terrein tegenover de kolonie tussen de Raadhuisstraat en de Kerkstraat (figuur 4). De geplande nieuwbouw wordt keer op keer uitgesteld door bezwaren. Ondertussen groeien en bloeien er allerlei grassen en kruiden. De mussen vinden er veel onkruidzaden en insecten. Een tweede kleine vestigingsplaats aan de Douzastraat vertoont overeenkomsten met de vorige plek. Ten zuiden van deze straat ligt nog steeds het oude bollenlandje braak van de voormalige fa. van Eeden. Buiten deze twee geïsoleerde kolonietjes liggen alle andere territoria in het centrum vlakbij de nieuwere wijken eromheen (figuur 1).

Figuur 4. Bouwterrein tussen de Kerkstraat en de Raadhuisstraat met op de achtergrond het wijkje 'Vreewijk'.

De aantallen in het Vinkeveld zijn na eerdere sterke stijgingen ongeveer gelijk aan die in 2014 (figuur 3). Wel is er een verschuiving binnen de wijk zichtbaar. In het oudste en dichtst bebouwde deel rond de Zager namen de aantallen toe, terwijl met name het zuidelijk deel van de Hoogtij en omgeving een veer heeft moeten laten. Een mogelijke verklaring hiervoor is het verdwijnen van een brede groenstrook met gevarieerde begroeiing langs de Hoogtij. Deze moest plaatsmaken voor nieuwe parkeerstroken. De struiken in deze groenstrook waren een favoriete verblijfplaats voor de mussen in de omgeving. Jammer genoeg verdwijnt ook de enige 'natuurlijke' nestplaats van Noordwijk-Binnen uit het Vinkeveld. Een huishoghe Klimop (*Hedera helix*) aan de Scholekster is

begin 2019 door de nieuwe bewoners doorgezaagd. Een laatste Huismus kroop nog in de verdorde struik, maar

Gierzwaluwen aanbrengen. Het is afwachten wat dat gaat opleveren. Door het wegvallen van steeds meer

duivenhouders in deze vergrijzende wijk verliezen de mussen ook een deel van hun vaste foerageerplekken.

Het is niet onmogelijk dat een aantal van de verstoorde vogels hun toevlucht heeft gezocht in de aangrenzende wijken Boerenburg en Middengebiet waar de aantallen flink toenamen.

Warmteminnaars

In eerdere verslagen werd melding gemaakt van de voorkeur van Huismussen voor nestplaatsen gericht op het zonnige zuiden (Verkade 2004, 2010, 2015). Het percentage 'zonaanbidders' ligt in 2019 nog hoger dan bij voorgaande tellingen. Schommelde het steeds tussen de 60 en 65%, in 2019 steeg dit tot 75%. Dit is vermoedelijk geen reële stijging maar een gevolg van de nadruk op het inventariseren van nestingen. Hierdoor konden meer zwervende tijlpende mannetjes aan een nestplek worden gekoppeld. Dat leverde ook duidelijker concentraties (kolonies?) (Figuur 1) op dan in voorgaande jaren. Opvallend is het afwijkende percentage in het Vinkeveld. Daar had in 2019 55% van de territoria een zuidelijke expositie. In alle andere wijken lag dat op maar liefst 80%. Deze afwijking in het Vinkeveld werd ook in eerdere jaren gevonden. Op de zuidelijke daken worden steeds meer zonnepanelen gelegd. Regelmatig kruipen Huismussen achter de panelen. Nesten zijn er tot nog toe niet aangetroffen.

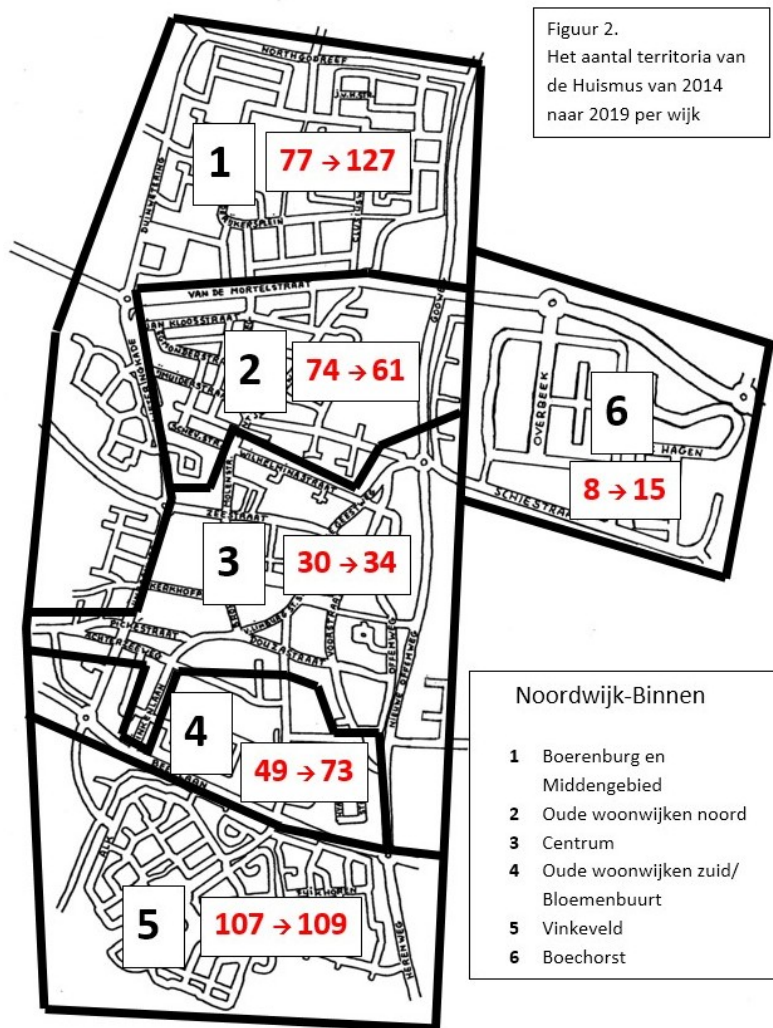
Stadsduiven blijken er wel hun nestplek te hebben, dit tot ongenoegen van de bewoners. Met name in de wijk Boerenburg worden de zijanten van de panelen met linten afgesloten.

Toekomst

Hoe het de populatie Huismussen in Noordwijk-Binnen de toekomst zal vergaan is moeilijk te voorspellen. Mogelijk is de ontwikkeling in 2019 een voorbode van een afvlakking en mogelijk zelfs daling van het aantal vogels in de toekomst.

De afgelopen vijf jaar is er een andere wind gaan waaien wat betreft renovatie en isolatie van huizen. Het 'nul-op-de-meter' is de norm geworden voor woningen.

Grootschalige renovaties van oudere wijken staan op het programma of zijn reeds in gang gezet. De oudste wijken in Noordwijk liggen ten noorden van het centrum. De eerste golf renovaties is achter de rug en de gevolgen voor de Huismus zijn zichtbaar. In eerste instantie vonden verstoorde mussen in de Jan Kloosstraat een veilig heenkomen in de Weteringkade. Maar het is een kwestie van tijd dat ook deze iets jongere woningen worden aangepakt. Inmiddels is in diezelfde wijk in 2019 gestart met de renovatie van de buurt rond 't Joostje en de Jacob Juchstraat. Gelukkig is de Noordwijkse Woningstichting

verder is het stil geworden in de omgeving. De ontgroening van het Vinkeveld woekert voort.

In de oude wijken ten noorden van het centrum staan de aantallen onder druk. Grootschalige renovatie- en isolatieprojecten jagen de Huismussen weg van hun vertrouwde broedlocaties. In de afgelopen periode werden de huizen aan de van der Mortelstraat, het Kruidhof en de Jan Kloosstraat onder handen genomen. Met name in die laatste straat zaten veel mussen. Zij moesten op zoek naar een alternatief. Die werd gevonden in de nabijgelegen Weteringkade (tabel 1).

	2014	2019
Jan Kloosstraat	17	3
Weteringkade	0	13

Tabel 1. Aantal territoria van de Huismus in de Jan Kloosstraat en de Weteringkade in 2014 en in 2019.

Maar er gebeurde meer. Een oud huis met zes nestplaatsen aan de Boerenburgerweg is in 2018 gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. De nieuwe bewoners gaan wel alternatieve nestplekken voor de mussen en ook voor

zich bewust van het probleem en laat op de meeste plekken mussenvides aanbrengen. Of dat genoeg soelaas biedt zal de toekomst leren.

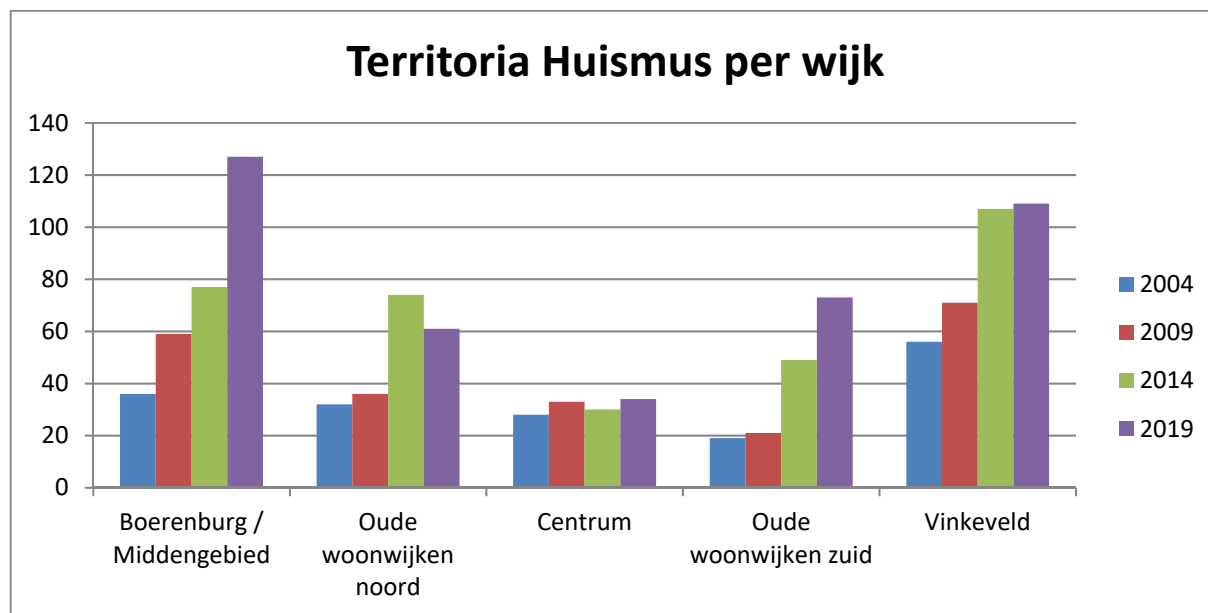
In het licht van deze ontwikkelingen komt de Bloemenbuurt, met veel sociale woningen uit de jaren zestig, ongetwijfeld binnenkort ook aan de beurt. Het wordt spannend en interessant hoe de stand van de Huismus zich verder gaat ontwikkelen. De opvallende toename in de afgelopen 15 jaar in Noordwijk-Binnen was tenslotte ook niet verwacht.

Verder lezen:

Verkade H. 2004. De Huismus in Noordwijk-Binnen. De Strandloper 36.4: 11-15.

Verkade H. 2010. De Huismus in Noordwijk-Binnen in 2009. De Strandloper 42.4: 9-14.

Verkade H. 2015. De Huismus in Noordwijk-Binnen in 2014. De Strandloper 47.3: 17-19

figuur 3. Het aantal territoria van de Huismus per wijk in 2004-2009-2014-2019.

Huisduiven paartje - foto: Piet Broekhof

